De synoptiska evangelierna och Apostlagärningarna (7,5/9,5 hp)

The Synoptic Gospels and Acts (7.5/9,5 ECTS credits)

Nivå: Grundnivå
Ämnesområde: TEOLOGI (exegetisk teologi)
Kurskod: 0112 (med grekiska 9,5 hp), 0149 (utan grekiska, 7,5 hp)

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet för högskolestudier. För deltagande i kursen som kurs i utbildningsprogrammet för kandidatexamen i teologi eller med teologi som huvudämne krävs därutöver särskild behörighet med områdesbehörighet 1 eller motsvarande. Studerande som läser kursen inom ramen för utbildningsprogrammet ska normalt ha fullgjort A-kurs (Introduktion i filosofi och teologi) 30 hp samt kurserna Bibeln i historia och nutid I och II. För deltagande i den språkliga varianten av kursen (med grekiska) fordras dessutom att kursen Grekiska för teologer I–II 15 hp är avklarad.

Utbildningsmål

Efter genomgången kurs förväntas den studerande

- kunna redovisa goda och detaljerade kunskaper om de synoptiska evangeliernas och Apostlagärningarnas innehåll, tillkomst och teologiska huvudlinjer;
- redogöra för och diskutera samband, likheter och olikheter mellan de fyra aktuella skrifterna samt samband mellan tillkomstsituation i urkyrkan och skrifternas innehåll;
- visa förmåga att tolka text ur de synoptiska evangelierna och Apostlagärningarna;
- (för studenter som läser kursen med grekiska:) visa fördjupad kunskap i det grekiska språket – jämfört med kursen Grekiska för teologer I+II – samt förmåga att tillämpa dessa kunskaper i lexikon och grammatik på text ur de synoptiska evangelierna och Apostlagärningarna.

Innehåll

I kursen studeras de synoptiska evangelierna och Apostlagärningarna, vilka utgör viktiga källor till Jesu liv och till den tidigaste kristendomen, samtidigt som de i sin historieskrivning är genomsyrade av de första kristnas tro och teologi. I kursen läses och analyseras viktiga avsnitt, däribland också sådana texter där de enskilda skrifternas särpräglade vittnesbörd kommer till uttryck, vilket ger tillfälle till reflektion över den mening som texterna förmedlade till sina första läsare och den som läsare idag kan finna i dem. I kursen ingår även övning av förmågan till texttolkning, såväl för studerande som läser de nytestamentliga texterna i översättning som för studerande som läser dem på grundspråket.

Undervisning och examination

Lokal undervisning

Undervisningen har formen av föreläsningar samt övningar/seminarier. För studerande som läser den språkliga varianten av kursen (med grekiska) tillkommer särskild undervisning med språklig genomgång av den grekiska texten. Under kursens lopp skall alla deltagare redovisa en interpretation av en text ur de synoptiska evangelierna eller Apostlagärningarna, alternativt ett tematiskt studium baserat på flera texter ur dessa skrifter.

Kursinnehållet examineras muntligt och skriftligt, varvid interpretationsuppgiften innebär författande av ett mindre exegetiskt arbete om ett textavsnitt, alternativt ett tematiskt studium enligt ovan (omfattning ungefär 2500 - 4500 ord; 1,5 radavstånd, Times New Roman 12). För språkliga studenter måste uppgiften diskutera relevanta språkliga problem i den/de texter som studiet berör. I det sammanvägda betyget motsvarar den skriftliga uppgiften 25 % och den muntliga redovisningen 75 % av betyget.

Litteratur

Bibel 2000 (de synoptiska evangelierna och Apostlagärningarna; omsorgsfullt inlästa)

Green, Joel B., *The Theology of the Gospel of Luke*, Cambridge: Cambridge University Press, 1995 el. senare (170 s.)

Hengel, Martin, *Acts and the History of Earliest Christianity*, Eugene, Or.: Wipf & Stock, 2003 (160 s.)

Jervell, Jacob, *The Theology of the Acts of the Apostles*, Cambridge: Cambridge University Press, 1996 el. senare (c. 140 s.)

Kieffer, René, *Nytestamentlig teologi*, Stockholm: Verbum 1979 el. senare: Inledning - Del 1 - Del 2 [relevanta avsnitt] - Del 3 (c. 110 s.)

Luz, Ulrich, *The Theology of the Gospel of Matthew*, Cambridge: Cambridge University Press, 1995 el. senare (160 s.)

Mitternacht, Dieter och Runesson, Anders (red.), *Jesus och de första kristna: Inledning till Nya Testamentet*, Stockholm: Verbum 2006 el. senare: Del 2, Del 4:1-2 (c. 150 s.)

Schüssler Fiorenza, Elisabeth, *Hon får inte glömmas. Kristendomens ursprung ur ett feministteologiskt perspektiv*, Stockholm: Verbum 1992 / engelskt original: *In Memory of Her: A Feminist Theological Reconstruction of Christian Origins*, London: SCM 1983 el. senare: Del 2, kap. 4 och 5 (c. 100 s.)

Telford, William R., *The Theology of the Gospel of Mark*, Cambridge: Cambridge University Press, 1999 el. senare (270 s.)

Samtlig litteratur finns tillgänglig i e-boks eller talboksformat.

För textstudiet och interpretationsuppgiften rekommenderad kommentarlitteratur (serier):

Kommentar till Nya testamentet
Anchor Bible Commentary
Ancient Christian Commentary on Scripture Series

Doubleday Bible Commentary
Hermeneia
New Jerome Biblical Commentary
Sacra Pagina
Word Biblical Commentary

***

För studerande som läser den språkliga varianten av kursen tillkommer studium av grekisk text ur Matteus-, Markus- och Lukasevangelierna och Apostlagärningarna enligt information vid kursstart.[1]

För det språkliga textstudiet används:

Novum Testamentum Graece (Nestle-Aland, 28. Auflage), Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft 2012
eller
The Greek New Testament (5th edition), eds. Barbara Aland, Bruce M. Metzger … , Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 2015 (även upplaga med kortfattad grekisk-engelsk ordlista finns)

Lexikon och grammatik enligt anvisningar vid kursstart.

Delar av ovannämnd kurslitteratur bortfaller för studerande som läser den språkliga varianten enligt anvisningar vid kursstart.

Se i övrigt ”Kursplaner: allmänna bestämmelser”

Kursplanen fastställd 2012-07-01; rev. 2015-11-25; rev. 2016-12-14
Kursplanen gäller fr.o.m. 2017-01-01

[1] Omfånget ska motsvara följande urval: Matt 5:1–20; 6:1–18; 8:18–27; 13:24–43; 16:13–23; 27:32–61; Mark 5:21–43; 6:30–44; 16:1–8; Luk 1:46–55; 2:1–20; 4:16–21; 5:1–11; 10:25–37; 15:1–10; 19:1–10; 24:50–53; Apg 2:1–4, 14–40; 8:26–40; 10:34–48; 16:11–15; 17:22–31; 19:23–40; 28:23–31.